

ne tutissima In hospitalitate liberalissima/inter veros fratres letissima/inter falsos patientissima. Ipsa est inter opprobria secura/inter odia beneficia/in iras placida/in insidias innocens/in iniquitate gemens/in veritate respirans **Hec augustinus de laude caritatis.** O amor ex quo oritur strenuitas morum/puritas affectuum/subtilitas intellectuum/sanctitas desideriorum/claritas operum/feracitas virtutum/dignitas meritum/sublimitas premium O dulcedo amoris/o felix amor dulcedinis/commedat te cor meum/et nectare tuo repleantur viscera anime tue **Bernardus.** O anima que dulcis est cibus caritatis/qui fessos alleviat/debiles roborat/mestos letificat. Iugum namque veritatis facit leve et onus eius suave **Idem.** Fateor domine non sustineo pondus diei et estus / sed iugum suave et onus leve porto Opus enim meum vix est unius hore/et si plus est non sentio pre amore. Sed quid plura. **Hugo de sancto victore.** Tanta est vis amoris ut tale te necesse est esse quale est illud quod amas Et cui per affectum coniungaris in ipsius similitudine ipsa quodammodo societate transformaris **Anima** Nam video quoniam miser est omnis animus iunctus amicitia rebus temporalibus/que cum labore acquiruntur cum timore possidens

tur cum dolore amittunt **Augustinus** Sed beatus est qui amat te domine/et inimicum propter te et amicum in te **Solus enim nullum carum amittit/ cui omnes in te cari sunt te vero nemo amittit/ nisi qui dimittit. Qui ante te dimittit/quo vadit nisi a te placido ad iratum. Idem.** O caritas que semper ardes et nunquam extingueris **Caritas** deus meus accende me. **Iubes** ut amem te / da quod iubes et iube quod vis **Iubes** certe quod contineam a concupiscentia carnis/ a concupiscentia oculorum et ambitione seculi **augustinus** **Minus** te domine amat qui aliquem tecum amat quod propter te non amat. **O homo** amemus christum et eius inherere queramus amplexibus/et facile videtur omne difficile

Capitulum secundum

Quoniam instabilis sit mundus et mundana opulentia

Homo

O Anima iam ut video recognoscis quod felix et quod beatus est qui in solo eternitatis desiderio per amorem figitur quia nec prosperitate extollitur/ nec aduersitate quassatur. Et dum nihil habet in mundo quod diligat/nihil est in mundo quod pertimescat. **Hec gregorius in moralibus.** **Conuerte** igitur o anima

C 2

nunc radium cōtemplationis ad ea que sunt iuxta te / hoc est ad mundū istum sensibilem vt ipsū et ea que sunt in ipso despicias / a eo despecto āplius in amore spon si inardescas **A**nus em̄ eū amas si aliquid cū eo appetis quod pp̄t ipsum et in ipso nō diligas **T**anto em̄ secundū gregoriū quis ab illo superno amore disiungitur / quanto inferius delectatur **E**t fm̄ glosam super exodo . **T**anto q̄s ab inferioris amore disiungitur / quanto ad sola eterna amanda subleuatur **C**etera igitur creaturā tibi vilescat / vt creator in corde dulcescat **A**ugustinus **V**olue igit̄ semper ⁊ reuolue non tm̄ exauditis / sed etiam ex apertis / non tm̄ ex dictis / sed etiam ex factis / q̄ in stabilis sit mundana opulencia / q̄ mutabilis mundana excellencia / q̄ falsa et miserabilis mundana excellencia / q̄ falsa et miserabilis mūdana sit gloria . **O**mne em̄ quod hic eminet multo plus mereore afficitur q̄ honore gaudeat **B**ernardus **E**cce huius mundi amatores nundinas huius seculi perambulāt / alij diuicias / alij honores / alij gloriam querentes . **S**ed quid de uicijs dicam que cum labore acquiruntur cum timore possidentur / cū dolore amittuntur **Q**uid de honore referam **I**n loco sublimi positus es / numq̄ non eris iudicandus ab omnibus / lacernans

abus ab omnibus? **N**unquit in honore sine dolore / in prelatione sine tribulatione / in sublimitate sine vanitate esse quis poterit . **Q**uid de gloria . **N**ūquid aliud est nisi quedam inflacio aurium . nunquid et ipsa est sine iudicio . **R**espice quos antecedis et cogita quia in omnibus inuidie semina prebes **I**dem **T**otiens angelo apostate similis esse uolo / quotiens pre esse desidero **H**ec **B**ernardus **I**heronimus . **N**ichil namq̄ sub seculo rebusq̄ seculi fugacius est . quas cū tenere cupimus amittim? **V**idisti imperatores . uidisti prefectos . uidisti exercitus uictorias ⁊ triumphas heri fuerunt et hodie non sunt . heri quasi flos apparuerūt hodie quasi fennum aruerunt **N**ichil itaq̄ bonum est nisi quod perpetuum est . **A**nima **Q**uod homo si hec ita se habent quid est quod miseri homines querūt dū mundi vanitates appetunt . **Q**uantum excecati sunt qui mundi gloriam querūt **G**regorius **N**ō nulli dū quorundā gloriā cernūt magnū aliquod existimant / atq̄ vt talia mereant exoptant **C**um uero eos morientes aspiciūt . eorum q̄ uana sit gloria cū gemitu fatentur ⁊ dicūt **E**cce quā nichil est hō **H**omo **Q**uod anima carissima et quid sunt mūdana omnia / nisi quā uana somnia **E**t quid profuit superbia aut diuiciarū iactancia amat

toribus suis. **T**ransierunt enim
 omnia tanq̄ vmbra. a tanq̄ na-
 uis que pertransit fluctuantem
 aquam. cui? non est inueniē vesti-
 gium. In malignitate enim sua cō-
 sumpti sunt. Heu q̄ plurimi etiā
 nullum signū reliquerūt. **U**bi sūt
 p̄ncipes gentium et qui domina-
 ti sūt super bestias que sunt sup
 terram. **Q**ui argentum theusaus
 rīfauerunt qui ciuitates et castra
 extruxerunt. **R**eges et regna bel-
 lando demerūt. **U**bi sapiens/vbi
 scriba vbi inq̄sitor hui? seculi/vbi
 salomon sapiētissim?/vbi alexan-
 der potentissimus/vbi sampson
 fortissimus/vbi absolon specio-
 sissimus. vbi assuerus gloriofissi-
 mus. vbi cesaēs potentissimi/vbi
 reges/vbi p̄ncipes inditi. **Q**uid
 profuit eis inanis gloria. breuis
 leticia. mūdi potentia. magna fa-
 milia. carnis voluptas. diuiciarū
 falsitas. concupiscentie suauitas.
Ubi rīsus. vbi leticia. vbi iactan-
 cia. vbi arrogancia. **E**cce generosi-
 tas sanguinis. pulchritudo cor-
 poris. forma elegans. iuuenilis
 decoz. predia. palacia imensa. sup-
 plex. adde et mundi sapientiam.
 de mundo sunt hec omnia. a mun-
 dus quod suum est diligit. a cum
 mundo non diu non subsistunt.
Transibit enim mundus et con-
 cupiscentia eius. **B**ernardus **T**u
 ergo si recte sapis si team lumē
 oculorum est/deline sequi que sea

qui miserum est/que possessa one-
 rant/ amata inquinant et amissa
 cruciant. **T**u ergo relinque hec
 omnia propter eum qui est sup
 omnia. **H**ec bernardus. **F**uge er-
 go et confuge o anima ad r̄tem
 refugij hoc est ad vitam religio-
 sam. vbi possis de p̄teritis agere
 penitentiam a in presenti obtinē
 gratiam et feliciter prestolari fu-
 turam gloriam. **N**ec te terret pec-
 catorū conscientia. quia vbi sup
 habundauit iniquitas. superha-
 bundare consuevit et gratia. **N**ō
 penitentiaz austeritas ipsa dete-
 reat. **N**on em̄ condigne sunt pas-
 siones huius temporis ad preter-
 itaz culpā que remittit/ ad p̄ntē
 gr̄tā q̄ imittit/ et ad futurā gloriā
 q̄ p̄mittit. **H**ec bernardus. **A**nima
Jam falsitatē et instabilitatē mū-
 di agnosco. s̄ nescio quo vinculo
 detēta adhuc aūtere mentē neq̄o
Homo. **C**erte si diligenter o-
 anima et prudēter periculū tuuz
 quod de mundo incurris aduerte-
 res/ proculdubio animuz a seculi
 vanitatib? cohiberes. **G**rauis em̄
 et nimis periculosa est mūdana
 conuersatio. **Q**uia s̄m bernardū
Periditatur castitas in delicijs/
 humilitas ī diuicijs/ pietas in ne-
 gocijs/ veritas in multiloquio/ ca-
 ritas in hoc neq̄ seculo. **O** anima
 debilis a infirma que tam facilis
 es ad decipiendū/ tā p̄na ad cadē-
 dum/ tā difficilē ad surgendū. **A**n

ignoras q̄ sicut difficile est arborē iuxta viam positā fructū pulcherrimos vsq; ad matūritatē seruare. Sic difficile ē hominē iuxta seculū viuētē iusticiā immaculatā vsq; in finem cōseruare. Hec **Crisostimus**. Item **Augustinus** in epistola. Vincula huius mundi asperitatem veram/ iocunditatem falsam/ certum dolorem/ incertam voluptatem/ durum laborem/ timidam quietem/ plenam miseriam nullam beatitudinem/ inanē spem. O anima si hec in mente portares mundum et ea que in mundo sunt contemneres. Et quid est carissima quod diligis/ quid est quod appetis/ quid est quod in mundo queris. Si prelationem diligis quid aliud facis nisi q̄ vitam tuā confundis? An ignoras q̄ mensstruosa res est gradus summus et animus infimus/ sedes prima et vita yma/ lingua magniloqua/ et manus ociosa/ sermo multus/ et fructus nullus/ vultus grauis/ et actus leuis/ ingens auctoritas/ et nutans instabilitas. Hec **Bernardus**. Sed forte diceres prelationem quidem appeto/ sed in ipsa bene viuere et sancte intendo/ laudo. Sed raro quid laudare valeā inuenio. Unde semp̄ timeo quod dicit **Gregorius** in registro. Ita sibi regencium et subditoꝝ merita connectuntur/ vt sepe ex culpā presidentium fiat deterior vita sub

ditoꝝ. Et sepe ex merito presbium delinquat vita pastozū. Si sapientiā mundi queris. O quanto periculo te committis **Bernardus**. Heu quot et quantos mundi maledicta sapientia supplantat/ et conceptum in eis diuinum extingit spiritum/ quem vehementius dominus accendi voluit. An ignoras q̄ sapientia mundi terrena est animal et dyabolica. Inimica salutis suffocatrix salutis et mater cupiditatis **Augustinus**. Qui sine saluatore salutem vult querere et sine vera sapientia estimat se prudentem fieri posse/ non sanus sed eger/ non prudens sed stultus/ et in egritudine laborat asidue. Qui enim crescit in scientia et non in bona vita elongatur a deo. Sicut dicit **algazel**. Tu ergo si sapiens esse desideras discas in terris quozum scientia perseverat tecum in celis. **Jeronimus**. Hic studeas qualiter ad ipsum peruenias quem semel vidisse est omnia didicisse. Hec est illa eternavitas sine qua omnia sapere desipere est/ quam solam cognoscere perfectum scire est **Augustinus**. Infelix homo qui scit omnia alia se autem nescit. Si autem se et alia nouit non propter illa beator/ sed propter se solum beatus **Anselmus**. Sed fortasse diuicias mundiales popas seculares et delicias carnales aīa mea diligis/ et propter

hoc mundum inuite derelinquis
Sed attende q̄ caduca et fragi-
 lia sunt hec/dic vbi reges vbi p̄-
 cipes vbi omniū peccatorū delecta-
 tores **T**imeo q̄t milia ex ip̄s ex-
 ip̄s exterminati sunt/ et ad infe-
 ros descendēt. **Q**d nūc eis p̄dest
 superbia/quid diuiciarū iactantia
Gregori? **N**ec diuiti oblit opes
 si eis bene vtatur nec pauperem
 egestas cōmendabilē facit / si inē-
 inopiā sordes peccati non caueat
Sed adhuc o anima iuuenies q̄d
 obiciēs dicens. **M**undū despicio
 sed amicos et cognatos derelin-
 quere nō valeo. **F**riuola o anima
 est hec obiectio **B**ernard? **F**idel-
 sermo et omni acceptione dign?
Si impiū est contemnere patrem
 vel matrem/ p̄pter christum pijs-
 sīmū est. **O** dirū patrē o seuā ma-
 trem/immo nō parentes sed per-
 emptores qui te malūt perire cū
 eis/ q̄ regnare sine eis **I**heroni-
 mus. **L**icet sparso crine et scissis
 vestibus vbera quib? te nutrierat
 mater ostendat. **L**icet in lumine
 pater iaceat/per contemptā ma-
 trē/per calcatū patrē perge sicis
 oculis/et ad v̄illū crucis euola.
Soluz pietatis genus est in hijs
 fuisse crudelem **C**risostomus **A**n
 ignoras o anima q̄ qui habz ihe-
 sum/habet patrē a matrē a omnē
 amicum/quid sequeris mortuos.
Sequē viuū et dimitte mortuos
 sepeliē mortuos suos **A**nima
Iā ex verbis tuis o hō p̄pendo et

ex multis experimentis cognosco
 q̄ etiam mūdus in seipso aruit.
Sed adhuc heu in multozū cor-
 dibus floret qui amaritudines
 mundi diligūt fugientē sequūtur
 labentē amplectūtur/ dic que est
 tante cecitatis ratio. **H**omo
O anima an ignoras q̄ tam deli-
 cata a tam nobili? es a sponso tuo
 auctore ōnium condita/ q̄ sine di-
 lectione esse nō potes **I**heronim?
 in epistola ad eustochiū. **D**iffici-
 le est humanā animā nō amare.
Necessē est enim vt mens nostra
 ad quoscūq; trahatur affect?
Nū **B**ernardū etiā oportet q̄ aut
 in sūmis aut in infimis delectemur
Igit? **B**ernardū in moralib? qz
 sūt nōnulli qui vitā suā negligūt/
 dū trāitoria appetūt / et etna nō
 intelligunt vel intellecta contem-
 nunt dolorē nō sentiūt/dū vulne-
 rati sunt **U**nde heu se miseri in bo-
 mis se esse putant/exiliū quasi pa-
 triam diligunt/ a in cecitate quasi
 luminis claritate exultant. **C**on-
 tra electozū mentes dum cuncta
 trāitoria quasi nulla conspiciūt/
 et ad quid sunt condite requirūt
Cumq; eorum affectum nichil
 extra deum sufficiat/ in sola contē-
 platione conditoris quiescunt/su-
 pernis interesse appetunt / et ad-
 hue in mundo positi extra mun-
 dum surgunt **I**dem super **E**zechi-
 leem. **D**ulcedo videtur in reb? hu-
 manis / sed eis qui nullam de cę-
 lestibus dulcedinem experti sunt

Quia dū mens humana minus
 etna diligit/tāto dulci? in tpalibz
 req̄escit. Sed si quis iam cordis
 lingua gustauit/ que sit illa dul
 cedo celestiu premioꝝ. Huic quā
 to dulcius sit quod intus videt
 tantomagis in amaritudinē ver
 titur omne quod foris sustinet.
Anima **N**ec queso o homo p
 erastine? michi aliqd de mūdano
 et celesti gaudio ediscē q̄ten? vtri
 usq; natura pfectius cognitav nū
 veri? despiciā et ad alteꝝ exequen
 dū studioh? me extendam/ quia
 puto q; sicut bonū non amat nisi
 cognoscatur ita malū nō deuitat
 nisi intelligatur. **H**omo **C**
 anima estimo q; mundanū gau
 diū si tamen potest dici gaudiū et
 nō potius flagellū icognitū/ nūq̄
 pfecte cognoscitur/ nisi au; pfecte
 despiciatur. **U**nde sicut a pfecte
 mundi contētorib? traditur/ mun
 danū gaudiū; potissime propter
 quinq; contēptibile est habendū
Primo q; habet vtilitate; in ob
 iecto **Q**uid em̄ est seculi vita. **R**e
 spondit **A**ugustinus. **I**mpunita
 nequicia/ id est luxuriari inebriat
 ri/ comessationib? vacare/ vanita
 tibus intendere/ et p hīs in hac
 vita nichil mali sustinere. **P**utāt
 em̄ mali esse in delicijs cū non cor
 riguntur pro suis nequicijs. **E**t
 ignorāt q; sicut dicit **A**ugustinus?
Nichil infelicis? est felicitate pec
 cantium/ qua penalis infirmitas
 nutritur et mala voluntas roborā

tur. **S**ecundo habet impuritatem
 in sibiecto. **A**nima em̄ peccatis
 deformata/ est subiectū mūdani
 gaudiij/ que letatur cū malefecerit
 et exultat in rebus pessimis. **U**nde
 bene dicit beatus **H**eromimus? q; ri
 dere et gaudere in hoc seculo non
 est factū hominis sensati sed fre
 netici. **R**euera o anima cor mū
 dū non cum hoc seculo in mundo
 sed cum deo et in deo letū est et io
 cundū. **T**ercio habet breuitatē in
 seipso quia gaudiū; ypocrite in
 star puncti quod nec latū n' lon
 gum nec altum est nec profundū
Augustinus? super **J**ohannē. **L**eti
 cia seculi vanitas/ cū magno desi
 derio speratur/ vt veniat/ non po
 test teneri cū venerit. **O** anima q;
 brevis q; fragilis et q; caduca est
 mundana leticia. **B**reues em̄ dies
 hominis sūt. **Q**uarto habet tristi
 ciam in termino quia duant heu
 miseri dies suos in bonis et in pū
 cto ad infernū descendūt. **E**xtrē
 ma em̄ talis gaudiij luct? occupat
 ūno o anima si vales discernē tale
 gaudiū; habet semper tristitiā
 admixtā in actu suo/ quia semper
 necesse est q; psumat seua pertur
 bata conscientia. **A**n ignoras o
 anima q; non diutius perdurat
 leticia que est in comedendo et
 bibendo/ q; durat tristitia que du
 rat in esuriendo et sitiendo. **S**ic est
 de omnibus alijs. **Q**uinto habet
 miseriam magnā in effectu pro
 prio. quia est spiritualis gaudiij

impedimentū. **A**nima agnosce
 q̄ miser ē hic mundus et q̄ miseri
 mi qui sequuntur ipsū. **S**emper em̄
 mūdana gaudia excluderunt ho
 mines a beatavita. **S**ennuas igit̄
 o anima mea in mundo delectari/
 fivis de dei memoria consolari
Augustin? Cetera creatura vi
 lescat. vt creator in corde dulces
 cat. **A**nima **M**undū despi
 cio / iam falsam leticiā / verā tristi
 ciam / falsam dulcedinē / et verā mū
 di amaritudinē agnosco / et ob hoc
 non in merito secundū tuū consiliū
 o homo ipsū contēno. **S**ed quia
 sicut asseris sine dilectione esse nō
 valeo. **D**ic queso quid agā quo
 me conuertā / vt dilectionē conue
 nientem inueniā. **H**omo **A**nima
 si teipsā perfecte cognosce
 res / ex tui cognitione mundus et
 omnia q̄ in eo sunt contēpneres
 et discere posses quā cōsolationē
 in tua dilectione affectare nō im
 merito deberes. **A**nima si tu nas
 turā celestē intelligēs / procul dus
 bio terrenā cōsolationē abhorre
 res. **E**rubesce igitur cōsolari in scē
 no / q̄ es de celo. **E**rubesce in ymnis
 delectari / que nō potes nisi in sum
 mo saciari. **N**atura es puto celestis
 et celestem cōsolationē sicut
 estimo naturaliter si carnalis in
 sania permitit appetis et requīs
Bernard? **Q**uā dulce et delecta
 bile esset adiunctio diuini amoris
 cōdimento sicut naturā viuere / si in
 sania nos pmitteret. **Q**ua sanas

ta statim naturalib? naturā arripet
Anima **E**t quid est proprie
 sicut naturā viuere. **H**omo **D**e
 cundū naturā viuere est in terris
 celestem vitam ducere / ab exteri
 oribus ad interiora redire / ab in
 terioribus ad superna ascendere
 et facere omnia secundū nobilissi
 mū quod est in homine precellēs
 hoc est scdm̄ intellectū. **A**nima
 potest ne aliquis in terris in hac
 lacrimay valle celestē vitā ducēs
Homo **O** anima si de meis ver
 bis tanq̄ hominis peccatoris du
 bitas et miraris. audi **Augustinū**
 et apostolū de hoc dicentes **E**cce
 quid dicit **Augustin?** **C**um eter
 nū aliquid per cognicōnē et amo
 rem capim? mētē / iam nō in hoc
 mundo sumus. **U**nde quod dicit
 apostol? **V**estra inquit conuersa
 cio in celis est. **O** anima mea / pu
 to igitur q̄ verius es vbi amas q̄
 vbi aīas. **Q**uā quicq̄ diligis ipsa
 dilectionis vi i eius similitudinē
 trāsformaris. **S**i ergo celestia cōtē
 plaris / si celestia diligis. q̄ modo
 iam nō in celis cōmoraris que ce
 lestib? spiritib? in vita similis.
Anima **H**eu heu iam me infē
 licem et miserā miserabiliter iam
 multo tēpore exēcata. sentio quā
 tanto tempore per cognitionem
 in temporalib? et terrenis ober
 rari. **M**undanis et vilibus me
 per amorem alligauit de quibus
 paucam cōsolationem multam
 vero amaritudinem / et desolatio

nem/modicā et valde exilem leti-
ciam/sed variā et sepe magnā cor-
dis trāsticiā sumpsi. Dic ergo q̄so
o homo que est cęlestis cōsolatio
si quo modo possem ad ipsam p-
tingere in hac valle lacrimarū et
miserie. Quid ē quod in deo meo
inuenio/cū tam libenter et tā faci-
liter omnia propter ipsū contem-
no. Cū dico intra meipsū cū gau-
dio deus cordis mei deus pars
mea in eternū. Quid est q̄ in illa
breuissima hora in dilecto meo
degusto/cū omnia dura et amara
et aspera gaudenter et hilariter
ppter ipsū sustinere totis virib?
concupisco/et dico/ Michi adhe-
rere deo bonū est. Et quis me se-
parabit a caritate xp̄i? **Homo**
secundū **Bernardū**. O anima hec
consolatio nichil aliud est q̄ grā
quedā deuocōnis procedēs de spe
venie et gustus boni licet exigu?
et suauissima quedā delectatio q̄
benign? deus afflictā recreat ani-
mā. Qua omnia ad requirendū
inuitatur et ad diuinū amorē ac-
cenditur vehementer. **Hugo de**
sanctovictore. O anima quid pu-
tas est tam dulcē et tā suauē q̄d
in recordacōe dilecti deuotas ani-
mas solet tangē/et tā suauē affi-
cere. Ut iam totalitē a seipsis alie-
nari incipiant. **E**xhilarat? conscia
et in obliuione venit omnium dolo-
rum memoria exultat anim? clas-
rescit intellect?/cor illuminat? af-
fectus iocundatur. Jam nesciunt

vbi se esse conspiciūt/et quasi am-
plexib? amoris aliquid intus tes-
nent/et nesciunt quid sit et tamē
totis viribus tenere conspiciunt.
Luctatur quodāmodo delectabi-
liter animus ne recedat ab eo q̄si
in eo finē omnium desideriorū inue-
nerit **Bernard?** Non nūq̄ quasi
clausis oculis ad te inhiantī mit-
tis michi in os cordis quod non
licet modo scire quid sit. Sapor ē
q̄dem sentio dulcedinē adeo con-
fortantē/que si p̄ficeret in me ni-
chil vltra quererē. Nōne hic est
iubilus cordis? **Gregorius** Jubi-
lus dicitur ineffabile mētis gau-
dium q̄d non abscondi nō sermo-
nibus aperiri potest. Sed tamen
q̄busdam motib? aperitur/ licet
nullis proprietatib? exprimat?/
vnde p̄s. **Beatus** populus q̄ scit
iubilacōnē. Nō dicit qui loq̄tur
sed q̄ scit/ quia iubil? quidem sciri
potest intellectu sed dicto exprimi
nō potest. **I**stū aut gustū p̄dictū
accipio nullo corpōis visu/nullo
anime sensu/nullo spirit? intellec-
tu. **A**dūte me si vis q̄d sit cū acce-
pero/ et renūare volo/et diuidicāe
eius saporē/et statim transit dul-
cor eius/ deglutio quidem illud.
quicq̄d est in spe vite eterne. **Hec**
bernardus. Que putas o anima
tam dulcis tāq; suavis delectatio.
certe hec est consolatio diuina.
Anima. **O** homo q̄s michi det
vt in cor meū peruinat et maloz
meoz obliuiscat/ac mūdānā con-

solationem despiciam / et me ipsa
feliciter alienari incipiam. **H**o
mo. **Q**uoniam anima magnū est quod
desideras. inestimabile donum
est quod exoptas. Unde ut estis
mo humano studio non potest
obteneri / hūano merito vix potest
pmereri / sed a dō hūilib? p̄abus
et digne dispositis ex sola diuine
pietatis confidentiā vix potest im
petrari. **O**mne em̄ aurū in cōpara
tione illius arena est exigua / et ar
gentū illi comparatū nichilum re
putabit. **A**nima. **H**omo
dic rogo qualis debet esse dispo
sitiō qua ordinari debet ad impe
trandū oranti? affectio. **H**omo
De hac materia possit dici ab ex
pertis / sed inexplētū me recognosco.
etiā pauca dicere erubescō. Unde
timeo ne dicatur cōtra me quare
tu enarras qd non degustas. qre
tamq̄ indign? laudas qd igno
ras. **A**nima. **H**omo noli ti
mere cū reuerētia et humilitate q̄
audisti et legisti deuote p̄ponere.
Multi em̄ de rebus magnis et ar
duis alijs proposuerūt qd nō de
ppria sed alioꝝ scientiā didicerūt
Homo. **N**ā cū aliqua audaciā
loquar. Nam si vires impericia
denegat / caritas s̄bministrat. **N**ū
sicut sentio sic refero. Puto saluo
meliori iudicio si vis te ad hanc
celestem dulcedinē degustandaz
p̄parare debes esse depurata ex
ercitata et eleuata. In p̄o h̄ celestis
dulcedo odoratur / in sc̄do degusta

tatur et in tercio aliquando vsqz
ad ebrietatē sumitur et potatur.
Primo dico qz debes esse depura
ta a peccatis / ab affectōnib? inor
dinatis / a temporali consolacōne
et a creaturaz inordinata dilecti
one / quia s̄m **Bernardum** Errat
ōmino si quis illā celestem dulce
dinē huic cineri / diuinū illud bal
samū huic venenoso gaudio / caris
mata illa dona sanctispirit? hui?
seculi illecebris / misceri posse arbi
tratur. Sed postq̄ a talibus ani
ma fuerit purgata lacrimosis ge
mitibus / depuata doloris fletib?
quia dignū est sicut dicit **Augus
tinus** qz mens illa semp in se dor
loris inueniat. que derelicto crea
tore semp in se et in creatura gau
dia querebat. Pulchre igit gre
gorius in moralib? capitulo q̄n
to super illo verbo anteq̄ comue
do suspiro dicit. **C**ōmedē anime
est supne lucis contemplationi
bus pasci. Suspirat ergo anteq̄
comedat quia qui se in hoc exi
lio per desiderioꝝ celestiu lamēta
non humiliat / eterne patrie gau
dia non degustat. **A** veritatis em̄
pabulo ieiuni sunt qui in hac pe
grinationis inopia letantur. **S**
Secundo debet mens esse exerci
tata in bonoꝝ perpetracione / in
malozum perpeffione. **B**eati em̄
qui lugent quoniam ipsi consola
buntur. Quia quos abus verit
tatis afficit / refectio consolatio et
mis pascit **Bernardus**. **O** bone

O bone ihesu quodens post in-
 mirabiles lacrimas et gemitus lau-
 datam animam meam vixisti vnditione
 misericordie et omnino quam pene
 desperantem excepisti / consolatam
 autem et de uenia presumantem dereli-
 quisti. **E**cce quomodo precium regis ho-
 nestarium in ipsis est. **U**nde reuera
 quis inchoata sit via que ducit
 ad vitam / pro cessu tamen temporis in-
 estimabilis dilectionis dulcedine
 dilatatur. **Q**uantum beata conso-
 latio diuinitus infundit laboran-
 tibus pro christo. **T**ercium in quo
 anima inebriatur hac dulcedine /
 est mentis eleuatio / quando felicitas
 animi a terrenis abstrahitur / et
 miro quodammodo supra seipsum / sup-
 mundum / immo supra omnem creaturam
 eleuatur / et iam dicere possit anima
Introduxit me rex in cellaria sua.
Hec est illa cella vinaria in qua
 introducit animam ubi bibit de vi-
 no condito inestimabilis deitatis
 et lacte albissimo incontaminabi-
 lis humanitatis. **A**nima hoc bi-
 bunt amara / sed inebriantur et carissi-
 mi. **F**elix inebrietas / quam sequitur
 mentis et corporis / tanta casta et sancta
 sobrietas. **H**ic efficitur anima more
 ebrii gaudens et letabunda / in adu-
 sis fortis / et securi in periculis / pru-
 dens et discreta in prosperis / libe-
 ralis et pia in condonandis iniu-
 rijs / et tanta quies et somnolenta re-
 cumbens in amplexionibus diuinis /
 cum leua sponsi sponsam capite ami-
 cabiliter sustentat / et dextera dilecti

dilectam familiariter amplexatur.
Anima. **Q** homo confiteor cum
 humilitate et cum reuerentia / quid ac-
 cidit aliquando licet heu per raro
 quia cum per magnam violentiam cir-
 ca confusionis mee primordia / ani-
 mum a terrenis abstrahi / et ad ce-
 lestia contemplananda cum conatu ele-
 uari. **I**ntraui cum tremore / circum-
 spexi cum rubore / vidi choros ange-
 lozum / palatia et gaudia patriar-
 charum. **A**postolorum asperi taberna-
 cula / et martirum conuiuia / virginum
 confessorum solacia / elemosinarum vide-
 licet peccati consolationis a singulis
 micis decedentes de mensa dominorum
 desideravi nec obtinui. **S**ed quod
 auditu lamentabile est / mor ab-
 omnibus ut peregrina incognita
 fui. **Q**uid ergo profuit michi labo-
 riosa mentis eleuatio / quam nulla
 secuta fuit consolatio. **I**gitur quam va-
 na et insipida sunt omnia transitoria
 iam agnosco / et ob hoc mundum
 despicio / consolationem seculi vili-
 pendam / mundana quoque gaudia
 sicut venena mortifera fugio et con-
 temno / vitam etiam preteritam quasi
 mortuam plango / et mentem meam
 miseram gemitibus et fletibus abluo
 et repurgo / et si aliquando inter la-
 crimas et gemitus odorem diuine
 suauitatis vel modicum sentio. **A**t
 tamen cibum angelorum et vinum
 amicorum infelix et misera ieiuna et
 sitibunda non degusto. **B**ernardus
Non accessit adhuc domine de-
 meus cor meum ad multitudinem

dulcedinis tue / quod abscondisti timentibus tuis / foris eius odore ut cumque sustentor quod est michi super odore balsami cunctis generis suavia odora menta. **O** domine deus si tanta nobilis est odor / quod dulcis est tue dulcedinis sapor. Si tante virtutis est modica degustatio / quantum iocunditatis habet felix inebriatio. **O** quis michi det ut venias in cor meum et inebrias illud vino tuo et amplectar te deus meus? **H**omo **O** anima deuota loquar salua reuerentia nimis es auara et vana non presumptuosa / vires vestras pendite / merita considerate / virtutes discutite / set si placet tunc sufficiat vobis magis odore diuorum unguentorum cum adolescentul humiliter curre / quod presumptuose super merita postulare. **A**nima **O** homo quod durus et onerosus es michi aliquando misere solator / quod parcus si fas est dicere domine pietatis dispensator. **A**udaciter dico / tacere non valeo / in odore non sufficiat / modicus gustus / plene non reficit / sed afficit / ebrietate affectus me / appetit et requirit. **S**cio qui dicit. **B**ibite amici inebriamini carissimi / si desinit indignitas petentis / spem vero erigit pietas promittentis. **O** homo quomodo dubitare valeo quoniam patris sit dare dona sua / quod pro me dedignat / est pati mala. **A**n ignoras quod multos de dei pietate docuisti / quod de beato **A**ugustino didicisti sic dicente. **E**rubescat humana pigritia / plus vult de dare

quod audeat homo postulare. **I**dem de vera religione **D**eus dedit nobis pignus spiritus / in quo sentiamus eius dulcedinem et degustemus / ipsum fontem vite / in quo sobria ebrietate irrigemur / tanquam lignum quod plantatum est secus decursus aquarum. **C**risostomus. **N**il omnipotentia dei clarior reddit / quod quod omnipotens facit eos qui sperant in eo / nam deo pro spem inuicem animam nulla fraus / nulla illecebra potest vel stantem deicere / vel durante superare. **E**rubescat nunc humana desperatio et maledicta pusillanimitas / trepidatio / quod diuinitatem et nimis liberalitatem in omnibus / quod inuocant illum / estimant illis qui spem perfectam ponunt in illius sua posse beneficia denegare. **N**umquid non pater eternus / apud quem nulla est transmutatio / ex sola liberalitatis immensitate filium suum misit / in quo dedit totum quod habuit / totum quod potuit / totum quod ille fuit. **S**ivero sua liberalitas suam infinitam bonitatem non diminuet / forsitan non immerito nostra infirmitas trepidaret. **S**ed quia ex seipso non ex accedenti dono bonus est / ex sue bonitatis communicatione non diminuit / ex aliene bonitatis additione non augetur. **H**omo **O** anima magna est fides tua / valde fortis es in spe et confidentia. **E**t quod quis spes que perdit ex meritis domine clementie confidentia meritoria sit laudabilis et sancta / nullo tamen sane. **A**ntequam ad querendam ebrietatem super te ascendas ut discas tuum sponsum reuerenter timere /

anteq̄ incipias suū secretū cubi-
culū introire/ quē nō solū timere
debes cū irascitur. v̄z etiā cū suas
iussime et delicatissime blanditur

Capituluz terciū quō anima
radiū contēplationis debet cōuer-
tere ad inferiora p̄mo ad hūane
mortis necessitatē inuitabilē.

Anima

One queso o hō breuiter q̄
sint illa inferiora ad que
mea cōsideratio est adū-
tenda. **A**scendē festino/ ebrietatē
dine consolationis quero/ in infe-
riob? diu morari nō valeo. **N**ā di-
lecta tabernacula tua dñe v̄tutū
inhabitare desidero/ in atrijs dñi
totis virib? cōcupisco. **H**omo
Hec inferiora sūt o aīa vt te con-
uertas a videas mortis ieuitabilē
necessitatē a ingemiscas dñi iudi-
cij ifallibilē veritatē a cōtremiscas
penay ifernaliū itollerabilē aspe-
ritatē a expauescas. **C**ōsidera igit̄
frequēter volue a reuolue diligēs-
ter q̄ mors nō p̄t declinari/ q̄ ho-
ra mortis nō p̄t iuestigari/ q̄ t̄ps
a deo p̄ordinatū non p̄t imitari.
Vidoz? **I**n rebus hūanis nichil
certū? morte nichil incertū? q̄ hoā
mortis. **N**on misere? inopie/ non
reueretur potentiam/ non respic-
cit mozum aut geney excellentiā
nō p̄t iuuetuti vel etati/ semib? ē
in ianuis/ iuuenib? in insidijs.
Anima. **A**udio q̄ nosty viuē
nichil aliud est q̄ ad mortē trāsiē

tur t̄palia diligūtur q̄ tā incerto
t̄pe possidētur. **H**omo. **S**icut
dicit **Gregori?** Carnales mētes
o aīa idarco t̄palia diligūt quia
vita carnis q̄ fugitiua sit minime
ppendūt. **N**ā si velocitatē trāsitus
eius aspicerent. hanc etiā p̄spēri-
tatē modicē duraturā minime ama-
rent. **Aug?** Vita mea nauiganti
filiis est siue dormiā siue vigilē sp̄
vado festin? ad mortē. **O**vita pre-
sens q̄ multos decipis q̄ dum ful-
ges nichil es/ dū videis ymbra es
dum exaltaris sum? es/ dulcis es
stultis/ amara sapientib?. **Q**ui te
amāt nō te agnosūt/ q̄ te fugiūt
ip̄si te intelligūt. **A**lijs te p̄mittis
longā vt decipias/ alijs breuē vt
in desperationē iducas. **A**uctor de
spū et aīa. **I**ugi meditatione aīm
nosty exerceam? a misērias nrās
cōsiderem? **C**ū dolore vitā istam
intrauim? / cū labore viuim? / cū ti-
more exituri sumus. **Bernardus.**
Quotq̄t in hac regione ymbre
mortis in infirmitate corp̄oris/ in
cōflictu a in loco tēptationis si di-
ligēter adūtim? triplia iōmodo
miserabiliē laboram? **F**aciles em̄
sum? ad seducendū/ debiles ad re-
sistendū a fragiles ad opandū.
Anima. **N**ā vide q̄ inutilis in h̄
t̄pe viuūt nisi ad opandū meritū
q̄ in eternū viuūt. **I**deo nō es? aīa
randū q̄ diu es? viuendū h̄ potē?
q̄ bene in hac vita opandū. **Q**z
si alicui q̄ bene viuūt cōdonetur
t̄n vt diu viuāt certū est q̄ nulli